

## МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА: КРИТЕРІЇ ТА ПІДХОДИ

Правник за своїм призначенням – це, передусім, професіонал, кредо діяльності якого полягає у наданні юридичних послуг через неухильне дотримання принципу верховенства права та утвердження рівності перед законом та справедливості у розв'язанні конфліктів, що відбуваються у суспільному житті. Сутність, зміст та спрямованість діяльності юриста визначаються її основною метою – захистом прав, свобод та законних інтересів особи, наданням суспільству та його інституціям (включаючи й державні) ефективної, компетентної та висококваліфікованої правової допомоги.

Професіограма сучасного юриста складається з органічного поєднання таких її складових, як знання та уміння належним чином тлумачити і застосовувати закони та інші нормативно-правові акти, а також – належний рівень загальної культури та високо розвинутих особистісних якостей.

Правник повинен бути носієм та охоронцем позитивних корпоративних інтересів юридичної спільноти, її фахової самобутності, принципів, традицій та звичаїв, що спрямовані на бездоганне виконання кожним юристом своїх службових обов'язків. Ціннісна орієнтація та професійна майстерність юриста прямо залежить від усвідомлення ним системи правових цінностей та етичних норм у суспільстві, високого рівня культури його поведінки, людської та професійної гідності, стриманості, тактовності, толерантності, самоконтролю і витримки у повсякденній поведінці.

Будучи сфокусованою на підвищенні престижу юридичної професії та поваги в суспільстві до представників, діяльність сучасного українського правника має будуватися на таких засадничих принципах:

- відданого служіння верховенству права у дотриманні законності;
- неупередженості та об'єктивності;
- чесності та порядності;
- компетентності та постійного професійного удосконалення;
- відповідальності перед собою, правничою корпорацією і суспільством у цілому за якість і своєчасність надання юридичних послуг.

Саме такі принципові засади визначають професійну культуру юриста, зміст якої полягає в опануванні кожним правником системи

загальнокультурних і професійних цінностей, створених і сформульованих різними поколіннями етнічних, національних і регіональних людських спільнот і самими носіями цієї професії.

Систему професійної культури правника становлять, з точки зору юридичної деонтології, такі фундаментальні складові, як:

- Етична культура;
- Естетична культура;
- Релігійна культура;
- Політична культура;
- Економічна культура;
- Мовна культура;
- Фізична культура;
- Правова культура.

Така структура юридичної професійної культури породжує особливу чутливу правосвідомість правника, формує свосвідний професійно-орієнтований світогляд та світосприйняття. Для більш повного і точного розуміння запропонованої структури професійної культури правника є сенс розглянути кожний з цих елементів окремо та у взаємозв'язку між собою.

Юридичній професії завжди була притаманна наявність спільних фахових інтересів та корпоративного духу (професійної єдності юристів та їх відчуття належності до однієї корпорації). На відповідних засадах мають будуватися, безперечно, і внутрішньо корпоративні відносини. Правники повинні слугувати суспільству прикладом єдності професії, спільності інтересів та цілей, взаємної підтримки та поваги, толерантності та дотримання корпоративної професійної культури. Спільний фах, достатній рівень освіченості та кваліфікації юристів дозволить їм знаходити спільну професійну мову, економити час, ефективно й оперативно розв'язувати складні правничі проблеми та колізії на засадах взаємовигідного співробітництва.

Одночасно правник має нести, в першу чергу, професійну відповідальність за належне виконання або невиконання ним взятих на себе зобов'язань щодо надання юридичних послуг. Позитивною світовою практикою надання правничих послуг є страхування майнової відповідальності юридичної фірми (юриста) від професійних ризиків і таким чином відшкодування клієнту шкоди, завданої непрофесійними діями правника або іншими форс-мажорними обставинами. Наявність загальних правил професійної відповідальності, сформульованих у вигляді деонтологічного кодексу правничої діяльності, на мій погляд, також має забезпечити належний рівень професійної культури юриста.